

دی‌دگاه

شماره: ۳۲۵	موضوع: معاملات آتی بهترین ابزار برای کنترل نرخ ارز و نوسانات آن
تاریخ: ۱۳۹۱/۱۱/۲۴	
تهیه و تنظیم: سید حمید رضا اشرف زاده	
توضیح اجمالی: <p>در شرایط فعلی که درآمدهای ارزی کشور کاهش یافته و با بحران ارزی روبرو هستیم مساله کنترل نوسانات نرخ ارز برای تثبیت اقتصاد اهمیت زیادی دارد. معمولاً در دوران بحران های داخلی یا خارجی دولت با ابزارهایی که در اختیار دارد می تواند و باید با بحران مقابله کند. در حال حاضر دولت اتاق مبادلات ارزی را راه اندازی کرده و با دخالت های فیزیکی در بازار تلاش دارد نرخ ارز را کنترل کند. در این میان این مساله مطرح شده که صادرکنندگان کالاهای غیر نفتی مایل نیستند ارز خود را در اتاق عرضه کنند زیرا می توانند آن را در بازار آزاد به قیمت بالاتری بفروشند. از طرف دیگر بسیاری از تجار نیز قادر نیستند ارز لازم برای انجام معاملات را از اتاق تهیه کنند و بنظر می رسد طرح اتاق موفق نبوده است. در این حالت این موضوع مطرح می شود که چگونه می توان همزمان مبادلات ارزی را بطور معمول و بدون هزینه های مبادله ای زیاد انجام داد و در عین حال انتظارات تورمی ارزی را مهار کرد و هم صادر کنندگان را به عرضه ارز به بازار تشویق کرد. بنظر میرسد بهترین راه برای انجام این کار تشکیل بورس ارزی و راه اندازی معاملات آتی در آن است.</p>	
نکات کلیدی: <p>برای جلوگیری از انفجار نرخ ارز در اثر فعالیت های سفته بازانه باید معامله گران بورس ارز فقط شامل صادر کنندگان و وارد کنندگان واقعی باشند و ارز فقط برای واردات و صادرات استفاده شود. این کار با ممانعت از معاملات سفته بازانه نوسانات نرخ ارز را کنترل می کند. حال میتوان وارد مکانیسم معامله آتی شد. در معامله حق بیع (option) دو طرف خریدار و فروشنده به توافق می رسند در تاریخ معینی در آینده ارز معامله کنند. مثلاً یک نفر (خریدار) یک معامله حق بیع را می خرد. به عبارت دیگر متعهد می شود در تاریخ معینی در آینده مثلاً ۱۰۰۰۰۰ دلار را به نرخ روز بخرد و برای این کار یک حق العمل (premium) مثلاً ۵۰۰ دلار در تاریخ انعقاد قرارداد می پردازد. چنانچه در تاریخ سررسید قرارداد در آینده، قیمت دلار نسبت به قیمت معامله پایین تر باشد خریدار قرارداد ترجیح خواهد داد ۵۰۰ دلار را بپردازد و دلار را تحویل نگیرد چون ضرر میکند. بر عکس اگر قیمت دلار در سررسید بیشتر از قیمت معامله باشد ۱۰۰۰۰۰ دلار را میخرد و سپس با فروش آن به سود دست می یابد. نکته مهم در این معامله این است که انتظارات تورمی را کنترل می کند زیرا حق العمل به صورت یک ضربه گیر عمل میکند و مانع سفته بازی شدید یا انفجار نرخ می شود زیرا فروشنده قرارداد حق بیع نیز برای خنثی کردن موضع زیان در معامله، یک قرارداد حق بیع دیگر را با فرد دیگری منعقد می کند. در عین حال این سوال مطرح می شود که در شرایط فعلی آیا صلاح هست به چنین کاری اقدام کرد یا خیر چون بانک مرکزی درآمد ارزی ندارد که نرخ را کنترل کند و امکان دارد نرخ دلار افزایش شدیدی پیدا کند. پاسخ این است که حتی اگر این کار را هم نکنیم باز قیمت دلار در بازار افزایش شدیدی خواهد داشت بنا به همان دلیلی که امسال عمل کرد. بنابراین ریسکی در این عمل وجود ندارد و این کار براحتی می تواند خریدهای سفته بازانه را متوقف و بازار آزاد را از میدان به در کند. به عبارت دیگر اگر فشاری برای افزایش نرخ دلار وجود داشته باشد چه بورس ارزی داشته باشیم یا نداشته باشیم نرخ افزایش خواهد داشت در حالی که معامله کنترل شده حق بیع می تواند شدت آن را کاهش دهد و انتظارات صادر کنندگان و وارد کنندگان را تعدیل و چشم انداز تولید و معاملات تجاری را روشن کند زیرا صادر</p>	

دیدگاه

کننده میدانند ارز خود را که مثلا سه ماه آینده دریافت می کند با چه نرخى خواهد فروخت و به همین قیاس واردکننده . برای تولیدکنندگان نیز نرخ ارز تا مدتی در آینده روشن است و می تواند برای تولید بر نامه ریزی کیند .

مزیت دیگر این طرح این است که لزومی به رد و بدل شدن دلار بطور مداوم ندارد . دلار در صورتی رد و بدل می شود که طرفین قرار داد را به اجرا گذارند. در این صورت وارد کننده ای که می خواهد سه ماه بعد جنسی را وارد کند با پرداخت یک حق العمل کوچک افق آینده را برای خود تثبیت می کند بدون آنکه نیازی باشد دلار را بخرد و در آینده نوسان نرخ ارز برای وی زیان هنگفتی در بر نخواهد داشت . هر چند امکان دارد واردکنندگان و صادر کنندگان بخواهند به معامله سفته بازانه دست بزنند ولی به دو دلیل این کار زیانی در بر نخواهد داشت. نخست این که لازم است در بازار تعداد بهینه ای سفته باز وجود داشته باشد. دوم این که میتوان در بورس ارز بطور رسمی و کنترل شده معاملات را ثبت و هرگونه عمل سفته بازانه ای را رد یابی نمود و تصمیم مقتضی اخذ کرد.

تأیید رئیس مؤسسه:

تأیید رئیس گروه مشاوران: